

ANTE
TOMIĆ

DRAŽA
PETROVIĆ

JESI LI
VIDEO OVO

■ Laguna ■

Nedeljnik

Copyright © 2024, Dragoljub Petrović i Ante Tomić

Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

Copyright © ovog izdanja 2024, NEDELJNIK

Fotografija Ante Tomića © Petar Marković

Fotografija Draže Petrovića © DANAS

**JESI LI
VIDEO OVO**

Druže Ante,

Ovo za šta ću te pitati: „Jesi li video ovo?“ zapravo je nemoguće ne videti ako kojim slučajem zabasaš u Beograd, iako bi bolje bilo da te pitam: „Jbt bog, Tomiću, jesi li video *ono*?“, jer je *ono* bolji naziv za taj erektivni simbol Vučićeve vlasti koji ide u visinu, a bogami i u širinu, i sada su već zbog toga isplanirali da izmeste stari dobri Beogradski sajam u Surčin, tramvajski most u obližnji park, a kako su krenuli, videćeš već, izmestiće i Kalemegdan u Krnjaču, da ne smeta.

„Ova vam se tvrđava ne uklapa u ambijentalnu celinu Beograda na vodi“, kazaće neki katarsko-saudijski arhitekta i naći već nekog ovdašnjeg gradonačelnika koji će Kalemegdan preseliti između Jojkićevog kanala i Dunavca u severozapadnu Krnjaču, pod parolom: „Koji će nam k... tvrđava kad u njoj ne možeš da prodaš kvadrat stana i poslovnog prostora po neverovatnoj ceni od 9.999 evra? Čemu uopšte služe ti nerentabilni staromodni objekti?“

Od *onog* iz mog pitanja „Jesi li video ono?“ faktički se ništa drugo u Beogradu više i ne vidi. Nekada si s Terazijskog grebena mogao da vidiš bar jednu od dve reke, a Beograd je, nadaleko je raširena fama, grad na ušću dveju reka, mada je u poslednje vreme, gledajući s tog grebena, Beograd postao grad na ušću nekoliko soliterčina od kojih i ne vidiš ušće tih dveju reka, ne vidiš reke uopšte, osim ako te neka muka ne pritera da siđeš do obale sa oprostajnim pismom

u unutrašnjem džepu perjane jakne obučene specijalno za tu priliku da bi brže potonuo.

Ili te neka muka pritera da siđeš do Brankovog mosta i skočiš u reku s pogledom na Beograd na vodi, arhitektonsku verziju letećeg Dubaija koji je odnekud aterirao ispred jezgra starog Beograda i totalno skrlijao krajolik s razglednica.

Samoubistvo s pogledom na Beograd na vodi jedino je što Srbin ima od tog arhitektonskog čudesa, gde je kvadratni metar najskuplji u vasceloj Srbiji, neko ga je skoro platio deset tisuća evra, što ti je isto toliko hiljada.

I za njega se do sada mislilo da tamo niko ne živi, samo im je obaveza da kupe stan i to objave u tabloidima, te tako podrže naprednjačke nezaustavljive reforme, i posle iznesu nekoliko komada veša, i saksiju muškati na terasu, čisto da se u spoljnom svetu stvori iluzija o suživotu u tim betonskim zaklanjačima onog lepšeg, starog Beograda.

Dakle, ne morate tu da živite, vaše je samo da kupite i svima razglasite da ste oduševljeni. I da vam neko zaliva muškatele na terasi, jer ne priliče uvele muškatele ovakvoj lepoti, podignutoj na terenu gde je u vremenskoj kapsuli tajna poruka koju je tu na početku gradnje zajedno sa nekim Alabarom ukopao Vučić.

Jednom je iscurilo u javnost da je stan tamo kupio Đoković, ali ga niko nikada tu nije video, što je i logično, jer ko bi živeo u stanu ili na spratu gde komšija po ceo dan lupka teniskom lopticom malo u zid, kad vežba bekhend paralelu, malo u plafon, kad vežba lob. Ili vam njegove loptice padaju na ogradu terase kada usavršava drop-šot.

Jednom je procurilo da je stan tamo kupio *Pinkov* šoumen za široke narodne mase, poznatiji kao Žika Seljak, ali ni njega tamo niko nije video, a i ko bi voleo da živi u elitnom naselju srpskog Novograđanstva gde mu je prvi komšija jedan

autentični nominalni Seljak, kakav je taj Žika, jer valjda se tamo stanovi i kupuju da pobegneš od seljaka. I dokažeš seljacima da ti to nisi, majke mi.

Onda je procurilo da je tamo stan kupila i Soraja, srpska starleta iz Knina, ali ni ona tamo nije viđena, jer se stanovi na tom lokalitetu i kupuju, već si video, samo da bi svi znali da si kupio stan u BG na vodi, jer ko bi izabrao da stvarno živi na mestu gadnih podzemnih voda, preko puta Velikog ratnog ostrva, najvećeg legla retkih komaraca sa zapadnog Nila.

Onda je tamo neka turbo-folkerka, Tina se zove, čini mi se, ne znam da li si video, ali se nadam da nisi slušao, snimala spot za svoj hit spektakularnog naziva *Skupa ko Dubai*, pa se verovalo da je Beograd na vodi smišljen da tamo *Zvezde Granda*, *Pinkove zvezdice* i sav taj nadirući antisluhistički polusvet uštedi pare za snimanje spota u ambijentu Dubaija, tako što će ga snimiti u domaćoj radinosti, s domaćom scenografijom koja je jeftinija od Dubaija, ali se arhitektonski ne razlikuje. Samo umesto onih muškatli koje su stvarale iluziju života, treba na terasu turiti palmu.

Sve u svemu, tamo sam decenijama prolazio biciklom još dok je tu bila šikara sa stovarištima propalih socijalističkih preduzeća, tuda je išla biciklistička staza koju je izgradio Đinđić kada je bio gradonačelnik, Đinđić je bio neki čudan čovek koji je više mislio na bicikliste nego na turbo-elitu izdžikljalu iz devedesetih, ali sad sve više izbegavam da tim terenom teram paciklo, ide mi ta cela situacija na živce. Nemam para za stan tamo, a i da imam, otišao bih da živim u kamenoj kapetanovoj kući u Rovinju.

Pre neki dan ispunio sam san mnogog Srbina koji sanja da stanuje tu, pa i ne mora da stanuje, makar da bude samo dopisni član Skupštine stanara. Postao sam, ehehehe,

ponosni član *Vajber* grupe Skupštine stanara dva solitera u Beogradu na vodi. Tajno sam se uselio.

Tu me je učlanio neki čitalac koji mi je poslao mejl i link na *Vajber* grupu, u koju se izgleda lako ulazi, ali teško izlazi, osobito ako si kao ja duduk za rukovanje *Vajberom*.

A u *Vajber* grupi sedamdeset pobesnelih stanara BG na vodi, koji su spremali protest za uveče. Jedan je pisao: „Voda nam prodire u sve garaže, zgrada lagano tone, puca, sleže se zbog količine vode... Protivpožarni aparati ne rade, putevi protivpožarni su zakrčeni, protivpožarne ventilacije ne rade, ne mogu se otvoriti ni zatvoriti, kanalizacija se vraća do 20. sprata, komšiji je pre par dana na 17. spratu ceo stan napunila nepoznata vrsta pene. To je sto metara kvadratnih pene koja je mogla sve da ih pobije u kući.“

Pa onda dalje: „Fasade i prozori otpadaju, predstavljaju opasnost za prolaznike, krađe se dešavaju non-stop zato što firma *Beograd na vodi* nije ugradila rolo ulazna vrata tako da garaže i zajedničke prostorije može bilo ko da koristi. Krađe se iz automobila u garaži, pa čak i celi automobili... Vodovodne cevi pucaju, niko ništa ne preduzima.“

Jezivo, počnem da sažaljevam ove ljude za koje sam mislio da ne postoje u ovom obliku, da žive negde drugde, a da stan ovde kupuju pod pretnjom pištoljem u trbuh ili da bi podržali reforme, ili da bi se pohvalili da im je komšija Đoković, bez obzira na to što non-stop lupka u zid lopticom.

„Nek lupka, nek lupka, to je naš Nole“, zamišljao sam taj prvi zabeleženi srpski slučaj međususedske tolerancije.

U *Vajber* grupi haos.

– Stvarno je katastrofa s tom bagrom, meni su tri auta upropastili, na moja parking mesta curi cementno mleko, i to od maja prošle godine, još uvek nisu rešili problem – pisao je jedan.

„Mislim da to što curi u garaži nije cementno mleko, nego kalcijum-karbonat. Tehnički može da se reši bez farbanja kola“, piše mu drugi komšija, i šalje link na *Jutjub* uputstvo, kako skinuti kalcijum-karbonat s karoserije bez farbanja kola.

S tim što onaj ima troja kola, pa će to morati triput, jedan čovek, čitam i počinjem da razmišljam o širokoj akciji skupljanja SMS poruka pod geslom: „Pomozimo sirotim stanarima srpskog Dubajja“.

„Moj muž čeka tri meseca na naplatu štete za uništenu farbu na automobilu zbog curenja kamenca“, javlja se komšinica na *Vajber* grupu.

„Da li neko ima problema sa grejanjem?“, pita treći.

„Vidim da nema u zahtevima, ali u mom stanu ne prelazi 19 stepeni“, odgovara četvrti.

„Proveri da li je crno oko prozora, to znači da ne dihtuju!“, umeša se peti.

„Da li neko ima problem s korozijom ograde na terasi...?“, javlja se šesti.

Na kraju utišam *Vajber* grupu Skupštine stanara BG na vodi. Imam ja i svojih problema, Tomiću, većih nego da sažaljevam kupce stanova od pet do deset hiljada po kvadratu, koji su se pobunili u ovoj zemlji gde nema stvari koja je normalna, tek kad im je cementno mleko procurilo na kola. I to troja kola. Ili je to bio kalcijum-karbonat?

I kada je počela da im korodira ograda na terasi. A nisu ni primetili da su i oni počeli da korodiraju iznutra. Narod koji ima takvu elitu i ne zaslužuje bolje. Možda si to već negde video?

Draža

Dragi moj Dragoljube,

Naravno da sam vidio Beograd na vodi. Ne znam, doduše, da su stanovi u njemu očajni. Vidio sam ga samo izvana. Kao i svi, zinuo sam od čuda pred novim grandioznim *skylineom* srpske metropole, balkanskom kopijom Dubaija. Zaprepastilo me nasilje kojim on zrači, gomila betona koja se bezobzirno zabila u tkivo grada. Prelazeći Brankov most, prva mi je misao bila, začudit ću te možda, odlomak iz jedne talijanske knjige otprije petnaestak godina. Prevedena je sigurno i u Srbiji, u vas se uvijek sve brže prevodilo nego u Hrvatskoj: Roberto Saviano, *Gomorra*. Knjiga je napokon izašla u čitavom svijetu, po njoj su snimljeni i film i serija. Autor ipak nije nešto uživao u slavi, obilazio književne festivale i slikao se s obožavateljicama za profilnu na *Fejsu*. Svojim se iscrpnim opisom djelovanja napuljske zločinačke organizacije tako zamjerio camoristima da je nekoliko godina živio u kasarni, dvadeset četiri sata pod zaštitom vojske.

Nemam sad knjigu uza se da bih ti mogao točno citirati, ali jasno se sjećam što je Saviano istaknuo kao najbolji posao organiziranog kriminala, unosniji od krijumčarenja droge i ljudi, prostitucije, pornografije, lažnih brendova, kocke, otmica i iznuda, na prva tri mjesta redom stoje: beton, beton i beton. Bageri su neusporedivo beričetniji od pištolja. Camoristima se ništa ne isplati kao građevinarstvo u sprezi s državnim ili lokalnim vlastima, prekrajanje urbanističkih

planova, namještanje natječaja, isisavanje novca iz fondova za obnovu naselja nakon poplava i potresa, bezbroj je podlih trikova.

Sjetio sam se toga lani u oktobru, kad sam dolazio na Sajam knjiga, kad mi se pogled otvorio na Beograd na vodi. Užasnije od rušenja Savamale, premještanja Željezničke stanice, onoga grotesknog spomenika na njezinom mjestu i svih drugih sramota koje su se tu dogodile, nešto je o čemu zasad samo naslućujemo. Vjerojatno ni u budućnosti neće moći saznati mnogo, pravi iznos zauvijek će ostati misterija, ali je nesumnjivo da se na tome mjestu ukrao nepregledni, nepojmljivi novac. Korupcija je morala biti monstruozna, veća od ijedne u našim krajevima. Milijarde, u kojoj god hoćeš valuti, anonimno su i tiho završile u mračnim *offshore* budžacima lupeža koji skromno rade na budućnosti Srbije. Hiljade je sitnih i krupnih činovnika, vukova i vučića, tu našlo krupni masni zalogaj.

Nego, šaljivo je da mi pišeš o vašoj kopiji Dubaija jer sam upravo ovih dana u Splitu sjedio na kavi s jednim našim koji živi i radi u onome originalnom. On je liječnik, ortoped, podrijetlom iz Dalmatinske zagore. Premda su mu još roditelji odavde odselili u Beograd, vrlo je vezan za svoj krševiti zavičaj i često dolazi. Tako smo se upoznali. U našem kratkom druženju nisam ga stigao mnogo pitati o prijestolnici Ujedinjenih Arapskih Emirata, no moja se predstava o tome mjestu većinom, čini mi se, potvrdila.

U jednom trenutku sjetio sam se priče koju sam nedavno čuo, a u kojoj se potvrđuje kako je ona carevina koju je Gavrilo Princip strastveno mrzio povremeno bila vrlo napredna zemlja. Nakon aneksije Bosne austrijske su vlasti shvatile da jednostavno moraju početi upisivati žene na medicinu. Trebali su liječnice jer su među stanovništvom

odjednom imali mnogo muslimana, a oni nisu dopuštali da im muškarci dodiruju supruge i kćeri. Gotovo stoljeće i po kasnije razgovaram o ovome nama danas čudnovatom problemu s liječnikom iz Emirata. Jesu li muslimanski vjernici postali popustljiviji, upitam ga, a on mi opiše slučaj s jednom pacijenticom iz ugledne i bogate obitelji kojoj je u sudaru bila smrskana zdjelica. Obilno je krvarila, mogla je umrijeti. Spremajući se na hitnu operaciju ortoped je primio zabrinuti telefonski poziv njezinog supruga. Zašto je on bio zabrinut, pitaš se. Je li možda drhtao od užasa da će njihova brojna nejač ostati bez majke? Ne, naravno, on je samo strahovao šta će mu nekakav glupi hodža kazati i strogo je zabranio da tuđinac stavlja ruke na unesrećenu.

Zbog ovakvih mišljenja i običaja kad netko krene oduševljeno opisivati Dubai, ja se namrštim. Materijalno bogatstvo me ne impresionira, ne obuzima me uzbuđenje od vrtoglavo visokih tornjeva. Čelik i staklo što blješte na pustinjskom suncu, sve je to meni bez veze, kurčenje nekih primitivaca koji su se neočekivano i ne svojom zaslugom dočepali bogatstva s kojim se ne znaju nositi. Suvremena povijest Dubaija izgleda mi zapravo kao sudbina budale koja je na lutriji osvojila grdne pare. Znaš o čemu pričam, vidio si nekad u novinama sliku takvog nekog luzera s fudbalerkom, u sintetičkoj trenirci vedrih boja, slikao se ozaren s velikim kartonskim čekom s mnogo nula, grleći svoju debelu ženu, nezaposlenu frizerku po imenu Nancy. Sve se na početku čini krasno, dok njega ne uhvati ludilo da kupuje trkaće konje, nogometne klubove i otoke u Karipskom moru, a i razvod od Nancy ispadne skuplji nego što je mislio, i za dvije-tri godine on lijepo ostane bez ičega. Ponovno je u trenirci s čačkalicom među pokvarenim zubima.

Slično je bezumlje trošenja sagradilo Dubai. To su neke arapske seljačine kojima se posrećilo s naftom, to su neki kerumi u *Ferrarijima* koji se nepromišljeno razbacuju dok se na koncu sasvim ne upropaste. Sve pare što su zaradili, sve im je džabe kad pameti nisu stekli. Tražimo li zaista zemlju na koju se treba ugledati i gradove koje bi vrijedilo kopirati, valja se okrenuti prema sjeveru. Jer, vidiš, prije nekoliko desetljeća i Norvežani su otkrili velika nalazišta nafte u svom podmorju. Iznenada su shvatili da imaju više nego što mogu u deset života potrošiti, baš kao i Arapi iz Dubaija. No tu sličnost prestaje jer bogatstvo Norvežanima nije promijenilo način života. Oprezni i skromni, oni se nisu poželjeli takmičiti tko ima najvišu zgradu na svijetu. Civiliziranom svijetu takva je ambicija bezvrijedna. Druge su im stvari važne. Kao i nama dvojici, dobri moj i poštenu Petroviću.

Jesi li vidio možda jednu video-snimku otprije desetak godina, dijelila se na društvenim mrežama? Ako si propustio, ukucaj u *Google*: „Tankers for sewage in Dubai“. Poučno je to pogledati, pune dvije minute netko se vozi uz dugački niz stotina i stotina cisterni koje svakog jutra odvoze milijune kubika fekalija iz glavnog grada UAE. Sjetio sam se toga nepreglednog konvoja čitajući tvoje opise nevolja stanovnika Beograda na vodi, koji su na elitnoj lokaciji za bolesno mnogo novca kupili očajno napravljene, vlažne i hladne stanove u kojima curi cementno mlijeko. E pa, da te obavijestim, to što se događa u srpskoj kopiji Dubaija, nije nepoznato ni u njegovom arapskom originalu. U originalu je zapravo i gore jer oni nemaju kanalizaciju.

Zamisli kako je to poremećeno, da netko ide graditi Burj Khalifu, muči se s nemogućim, opasnim i skupim građevinskim izazovima da bi podigao toranj od osamsto dvadeset osam metara, s dvjesto šest katova, vinuo se sve do oblaka,

a da prije toga nije u podzemlju napravio neusporedivo jeftiniju i tehnološki daleko manje zahtjevnu mrežu cijevi za otpadne vode. I do dana današnjeg toga u Dubaiju nema. Tom Cruise i Leo Messi na pola kilometra nadmorske visine kenjaju u pozlaćene zahodske školjke, a kad puste vodu, to se dolje slijeva u smrdljivu rupu pokrivenu trulim daskama.

U civiliziranom svijetu to se ne događa. Norvežani bi, znaš i sam, kanalizaciju napravili prije ičega drugoga jer to je pretpostavka grada i društva. Smisao je kanalizacije, koliko god blesavo zvučalo, smisao civilizacije. Cijevi je dolje u tlu zamislilo, položilo i spojilo saznanje da nam je ovo sranje zajedničko, da ovisimo jedni o drugima i moramo se pomagati. Otpadne vode tiho teku ispod naših ulica zbog svijesti o javnom interesu. U metropoli Ujedinjenih Arapskih Emirata i Beogradu na vodi javnog interesa, nažalost, nema, nego svatko za se travu pase. Tu žive samo bahatost, sebičnost i pohlepa, a zajednica se udavila u poplavi govana.

a.

Dragi Ante,

Video si i sam šta se desilo u Beogradu, u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“.

Nekako sam se zamislio i prebrojavao – otkad je mali K. K. pobio svoje drugarice i drugove na času istorije – u sasvim drugom smeru: koliko se mojih školskih drugara od svih škola u koje sam išao, uključujući i ono Šuvarovo usmereno sa svim onim smešnim zanimanjima tipa „no-sać pene za brijanje“ i „sekač prednjih papaka“, usmerilo u kriminal?

Dok smo išli u školu – nijedan, mada nije da nije bilo potencijala i među njima i u vremenu, jer smo mi bili ona baksuzna generacija koja je po završetku škole odmah išla na master zvani Devedesete.

Kad sam završio škole, dakle, pred sam početak, mastera Devedesete, samo jedan od svih tih je koju godinu kasnije postao uspešan kriminalac, i to baš onaj bez predispozicija, sin dobrog beogradskog advokata, lepuškasti krupnoki Hercegovac koji je pohađao časove solfeđa, jedan od mojih najboljih školskih drugova. Za njega je moja mama, uvek visokomoralna ćerka mog dede, upravnika beogradske Patrijaršije i školskog druga patrijarha Germana, govorila da je od svih mojih drugara retko pristojno, kulturno i pametno dete, divan dečko, uvek se javi, uvek popriča s njom i mojim ocem kad svrati kod nas...

„S takvima“, govorila mi je majka, „Dragoljube, da se družiš, a ne sa onim tvojim dripcima“, jer sam ja, priznajem, imao sklonost da se družim i s nekima koje je detektor za vaspitnu podobnost i moralnu ispravnost moje mame podvodio pod kategoriju – Dripac. A bilo je tu i sijaset Šalabajzera & drugih potencijalnih karijernih Bitangi.

E, taj moj drug koji nije bio Dripac, Šalabajzer i Bitanga, taj moj baš dobar drug, imao je jednu porodičnu situaciju kad smo već završili školu i onda je, druge godine devedesetih, svratio kod nas, kao i svako divno dete ispričao se s mojom mamom, ušao kod mene u sobu, bio je, dobro se sećam, 20. decembar, drugi dan Svetog Nikole, izvadio par debelih zimskih vojničkih čarapa i vojnu knjižicu i rekao mi da je svratio da se pozdravimo jer je upravo krenuo na ratište.

„Gde si, bre, krenuo?“, sećam se upitnika i uzdaha.

Mislim da sam mu rekao: „Možda ti je bolja opcija da nastaviš sa solfedom“, mada verovatno nisam baš to, ali sam sto odsto siguran da sam mu rekao: „Zezaš?“

Onda smo se nešto smejali, popili nekoliko čašica falš francuskog konjaka koji mi je veče pre neko doneo za slavu, „ma zezaš se“, namignuo sam mu na rastanku, jeste i on namignuo, a onda smo se zagrlili, nisam ni znao zašto jer, bože moj, vidimo se uskoro, nije valjda lud da sad ode na ratište.

Nije se javljao sledećih mesec dana dok na Trećem kanalu nije išla reportaža o proslavi takozvane srpske Nove godine u štabu takozvanih Arkanovih „Tigrova“ u Erdutu. Perifernim vidom na ekranu u kadru zagrljenih arkanovaca ugledam onog mog jednog od najboljih školskih, vidim ga s beretkom kako peva *Oj, vojvodo Sindeliću*. Ugasim televizor da ne vidi mama, gre'ota je rušiti tu njenu sliku o divnom vaspitanom dečku koji uvek lepo popriča i nije dripac, valjda, mislio sam, neće niko drugi ni videti.

Nije mnogo prošlo, a taj moj jedan od najboljih školskih pojavio se u hedlajnu udarnih vesti, sve sa slikom i novim nadimkom i profilom – kao član organizovane kriminalne grupe koja je, čitala je spikerka, likvidirala bogataše po severu Bačke i jugu Mađarske. Mama je samo rekla: „Onako lepo vaspitan, uvek se javi, popriča, a ne ko oni tvoji dripci...“

Od tog doba pa sve do učenika za primer Osnovne škole „Vladislav Ribnikar“ koji ubija drugare na času, sam zove policiju i kaže im „ja sam psihopata koji mora da se smiri“, nisam baš siguran da je život mladog čoveka predvidiv po tim logičnim znakovima – solfedu, finoj porodici, kulturnom javljanju starijima i brdima diploma sa opštinskih takmičenja iz istorije i matematike uramljenih na regalu u bakinoj dnevnoj sobi. Nekad mladog čoveka može zajebati i vreme, koje nije predvidiva kategorija, a naša generacija iz sedamdesete nekako živi isključivo u izrazito zajebana vremena, da teško pamtimo ona lepa. I kad o njima pričamo, ličimo na strica Alberta i njegove *during the war...* storije iz *Mučki*.

Ali jesu to bila lepša vremena. Mislim da su se ljudi tada i mrzeli zbog sasvim simpatičnih stvari. Recimo, ovo, moj Tomiću, nisi sigurno čuo: škola „Vladislav Ribnikar“ nastala je tako što je ministarstvo prosvete pre pedeset godina spojilo dve susedne škole na Vračaru – jedna se zvala „Aleksa Šantić“, a druga „Slobodan Princip Seljo“. I onda su ovi iz „Alekse Šantića“, jasno, zamrzeli ove iz „Slobodana Principa Selje“, jer tako to biva kad ti zapadne usred Beograda, na Vračaru, da ideš u školu koja se zove po nekom Selji, makar on bio narodni heroj Narodnooslobodilačke borbe i sinovac Gavrila Principa. Te su ove iz OŠ „Slobodan Princip Seljo“ đaci iz „Alekse“ posprдно zvali „Seljaci“, a kažu i da je par puta bilo i krokodilskih suza jer ovi iz „Selje“ nisu znali kako drugačije da se odbrane od surove sudbine što su ih

tata i mama upisali u tu „seljačku“ školu usred prestonice, udaljenu samo jednu ogradu od one s daleko normalnijim imenom.

Prošle su godine dok se neko na velikom odmoru u OŠ „Slobodan Princip Seljo“ nije dosetio kako da na adekvatan način uzvрати – ne, nije uzeo očev pištolj iz sefa i ustrelio ceo jedan razred, nije pribegao vršnjačkom nasilju jer su ga oni preko puta omalovažavali kao seljaka, već je samo jedan od njih otrčao ispod kestena u školskom dvorištu i viknuo: „Eureka!“

„Ljudiiii, setio sam se, znaš šta su ovi iz 'Alekse Šantića'? Znaš šta su!? Oni su Šanta Kanta! Hahahahahaha.“ Taj nije krio suze radosnice, a nisu krili ni ostali dok se cerekanje orilo dvorištem „Slobodana Principa Selje“, zato što su nakon godina dubokog razmišljanja došli do oružja za svoj odbrambeni rat protivu onih koji su ih godinama preko ograde gađali najstrašnijom pogrdom, da su „seljaci“, jer ih je neko ni krive ni dužne od svih škola s prigodnijim imenima upisao baš u „Selju“.

I otad je rat bio ravnopravan. Ovi su njima vikali: „Seljaci!“, ovi drugi su im uzvraćali: „Šante Kante!“, svi su bili zadovoljni i živeli srećno do male mature.

Bila su to vremena boljih ideja, boljih igrica, čak i boljih međuškolskih ratova.

Iz tog šarmantnog rivaliteta nastala je Ogledna osnovna škola „Vladislav Ribnikar“, ona u koju je 3. maja K. K., čak za primer, ušao i pobio svoje školske, bez ikakve bolje ideje kako da im uzvрати, ako je za tim i bilo neke potrebe, pa makar i da im smisli bolji nadimak. Za rešenje svojih problema nije pitao ni čet bota, ni veštačku inteligenciju, nije pokušao ni da čuči ispod kestena u školskom dvorištu i smisli nešto

pametno kao onaj kum Šante Kante, već je pogledao na internet kako se te stvari rešavaju u savremenoj civilizaciji.

Internet i društvene mreže jesu Eldorado za idiote, možda je vreme da klince konačno vratimo čitanju raznih dobrih stvari, makar i dobrih novina, koje su Ribnikari i utemeljili u Srbiji osnivajući *Politiku*. Danas ne baš tako slavnu i dobru kao nekada, ali mnogo bolju od bilo kog *TikToka*, Biblije idiotluka 21. veka. Gde možeš postati slavan ako podržiš nekog ubicu, jer će psihosomatska masa (u kojoj je najviše psihića i somova) klikatati. I od bilo kog rijalitija gde možeš postati slavan ako za tri meseca u direktnom prenosu promeniš trideset žena ili trideset muškaraca, kao što je neko pomislio da može postati slavan ako u 8.40 uđe u osnovnu školu i pobije svakog ko mu se nađe na putu. Teško se ovde postaje slavan zbog završene škole. I oni stihovi „Od kolveke pa do groba najlepše je đačko doba“ pre neki dan su potpuno obesmišljeni. Imaju potpuno drugi smisao.

Moja osnovna škola „Oslobodioci Beograda“, družo Ante, danas je poznata ne toliko što je u nju išla Margita EKV Stefanović, Kristina Kovač, glumac Marko Gvero, njih valjda ne pominju na prijemima za prvake ni u školskom časopisu, već zato što je tamo išao Baka Prase, jutjuber, sveštenečki sin, čest promoter aktivnosti kao prepisanih iz Sodome i Gomore, klinac koji ima dva miliona pratilaca na *Jutjubu*, širitelj svakojake verbalne agresije i pravni naslednik kočijaškog psovanja otkad su svi kočijaši izumrli.

Ne kažem da je moja škola danas zbog toga srećna. Sve srećne škole liče jedna na drugu, dok je svaka nesrećna škola nesrećna na svoj način. U Srbiji je sve manje srećnih škola, i to ti je, moj Ante, nesreća.

Dražo

Dražo, prijatelju dragi,

Tebi ne trebam vjerojatno govoriti tko je Tomislav Merčep, ali mlađim čitateljima dužan sam nekoliko rečenica opisa. Taj izrazito nizak i slabunjav muškarac, gotovo dječakčkog stasa, u posljednjem je ratu bio među gorim, možda i najgori ratni zločinac na hrvatskoj strani. Vođa jedne napola službene, napola neslužbene jedinice koja je mučila i ubijala zarobljenike, nedužne srpske civile u Vukovaru, Gospiću i Pakračkoj Poljani. Njegovi su razbojnici jedne prosinačke noći devedeset prve na zagrebačkoj Trešnjevci smaknuli mesara Mihajla Zeca i njegovu suprugu Mariju, a pred zoru, na jednom snijegom pokrivenom sljemenskom proplanku, hladnokrvno ispalili metak u zatiljak i njihovoj dvanaestogodišnjoj kćeri Aleksandri. I nitko od njih zbog toga nije ni sekunde proveo na robiji.

Niti je tako nešto, razumije se, bilo prepreka da se gnjusni kepec na izborima osam godina kasnije, u prosincu devedeset devete, natječe za posao hrvatskog predsjednika. Iz toga je vremena zгода o kojoj ti želim pričati. Na jednoj predizbornoj debati on je na mnogo načina živcirao publiku, i one u dvorani Zagrebačkog kazališta mladih i one pred malim ekranima, a osobito je bila nesnosna njegova navika da o sebi govori u trećem licu. Kad god bi ga nešto upitali, on bi se oholo isprasio i počeo: Tomislav Merčep to ne dopušta, Tomislav Merčep se zalaže, Tomislav Merčep obećava,

Tomislav Merčep inzistira, Tomislav Merčep jede g..na... Na koncu ga je neki novinar izluđeno upitao: „Gospodine Merčep, zašto o sebi govorite u trećem licu?“, a on je, potpuno ozbiljno, kunem ti se, odgovorio ovim riječima:

„Tomislav Merčep nikad o sebi ne govori u trećem licu.“

Kazalište mladih je eksplodiralo od smijeha, dok je predsjednički kandidat samo zbunjeno žmirkao ne kontajući u čemu je vic. Debil je, zamisli, bio tako gramatički neuk da nije ni znao šta je treće lice. Umro je prije nekoliko godina. Nije nam ostavio prazninu u srcima, ali sjetimo ga se kad čujemo da netko sam sebe zove imenom i prezimenom. Aleksandar Vučić, znaš i sam, to redovito čini. Aleksandar Vučić tako voli govoriti o svom velikom idolu Aleksandru Vučiću da koji put pomisliš kako je predsjednik Srbije sasvim zaboravio da postoji lična zamjenica „ja“, a u posljednje vrijeme, u njegovim brojnim televizijskim gostovanjima nakon nedavnih masovnih zločina u Srbiji, kod njega je to, mislim, specijalno izraženo. Mislio sam da me on ne može više ničim zgranuti, ali ipak jest. Prosto ne mogu vjerovati da je napravio takav groteskni obrat, da pored sve one mrtve djece na Vračaru i svih onih mrtvih u Mladenovcu on sebe prikazuje kao žrtvu. Kad ga slušaš, postane ti pomalo bistrije kako su se sve strahote dogodile da bi se njega likvidiralo. Otpočетка do kraja, sve je to, burazeru, zbog njega. Vučićevo je tvrdo uvjerenje kako je i K. K. i Urošu B. glavna meta zapravo bio Aleksandar V.

Nije da je to ekskluzivno za one poput Merčepa i Vučića, ali je kod nacionalističkih prostaka, kod hrvatskih i srpskih budaletina, pa i šire, vidio si možda, Dražo, vrlo često da o sebi samozaljubljenom govore u trećem licu. Lijepo možeš vidjeti kako se u takvim prilikama oni sami sebi dopadaju. Puna su im usta njihovog imena i prezimena. Psiholozi

tvrde kako je to osobito za nesigurne, za osobe s manjkom samopoštovanja. Mizerije se sebi doimaju važnije i veće dok im se vlastito ime i prezime rastapa kao karamela na jeziku. Govoriti o sebi u trećem licu katkad je znak da čovjek pati od narcističkog poremećaja. U stvari, ne pati on. On nema nikakvih problema, narcisu je lijepo, njemu je super, super s grožđicama, lešnjakom i rižom, super s krispijem, super s karamelom, ali strašno pate oni koji su u njegovoj blizini. Koji žive pored hladnog i samoživog đubreta nesposobnog da suosjeća s drugima, da se uživi u tuđu muku, i koji bez truna krivnje i kajanja čini svinjarije jer drži kako su svi protiv njega, kako se cijeli svijet urotio da ga uništi.

Nacionalistima je to blisko jer je i nacionalizam, pogledaš li pažljivije, u osnovi narcistički poremećaj, samo u velikom, XXXL pakiranju. Slušaj kuknjavu naših patriota, slušaj kako cmolji naša takozvana državotvorna inteligencija. Bez razlike, Dragoljube, jesu li tvoji ili moji, u jednome su oni jednaki. Nikad njihov narod ni za šta nije bio kriv. Ni za pokolje, ni za konclogore, ni polumrtvu, izgladnjelu djecu pokrivenu muhama, ni za napuhane leševe koji nečujno plutaju Savom iza Jasenovca, ni za one koji su ruku vezanih žicom pobacani u kraške ponore u Hercegovini, Dalmaciji i Lici, ni za one u hladnjači u Dunavu, ništa pod milim bogom naši nisu skrivili. Oni su vazda bili najuzorniji primjerci poštenja, vojničke čestitosti, miroljubivi i bogobojažni. Mrava da slučajno zgaze, spustili bi se na tlo, uzeli ga nježno na dlan i gorko zajecali: „Oprosti mi, mrave!“, ali njima se, eto, čak ni to ne događa. Savršeno su nedužni, bezgrešni kao blažena Bogorodica, ali kakve su nepravde oni od drugih nezasluženo doživjeli, kako su njih ubijali, silovali, pljačkali i protjerivali, to živ čovjek ne može da zamisli.

Povremeno se nacionalistima ipak otme trenutak iskrenosti, popiju, ponese ih pa iz svega grla zapjevaju, štajaznam: „U Čapljini klaonica bila, puno Srba Neretva nosila“, ili na utakmici u beogradskoj Areni ponosno razvijaju veliki transparent: „Nož, žica, Srebrenica“. Iza milog, nasmijanog, djevičanski bijelog narcisovog lica iznenada proviri ružno čudovište koje se naslađuje tuđim stradanjem.

Sve je to, Dragoljube, pouzdano i ravno, bez greške vodilo u bezobzirni pokolj što ga je među vršnjacima napravio učenik Osnovne škole „Vladislav Ribnikar“. Svi elementi mješavine koja je tu eksplodirala odavno su nam poznati. Psihopatski se ubojica, istina, ne postaje lako. S takvom se sklonošću moraš roditi, i imati najmanje jednog poremećenog roditelja da prepozna tvoj talent i na vrijeme te usmjeri na krivi put. Kraj svega toga, u nekoj se boljoj zemlji opet može proći neprimijećeno, utišati zvijer u sebi i živjeti nekakav normalan život, i samo da tu i tamo tkogod primjeti kako susjed K. kod kontejnera za smeće iza ponoći davi mačiće. Ovaj naš K., međutim, nije imao nikakve šanse.

Čitamo u novinama kako su policijski inspektori prene-raženi da dječak ne pokazuje nikakvo kajanje. Ali tko ov-dje u nas i inače pokazuje kajanje? Za Vukovar, Sarajevo, Srebrenicu, Ahmiće i da ne nabrajam? Osim kninskog zu-bara Milana Babića, koji se u haaškom zatvoru ispričao za zlo koje je nanio susjedima Hrvatima, prije nego se siromah objesio, svi su drugi ratni zločinci bili gordo uvjereni u svoju nevinost, a i gomila koja ih je nakon odsluženja kazne kličući dočekala na aerodromu tako je mislila.

Čitamo dalje ljutite komentare kako je vrlo lako moguće da K. neće odgovarati za pokolj, da će iz bolnice izaći na slobodu. Ponovno, šta je tu čudno? Ne bi bilo prvi put da se u našim krajevima nešto slično dogodilo. Spomenuo sam

na početku ovog pisma kako punoljetne ubojice dvanaestogodišnje učenice Osnovne škole „Antun Gustav Matoš“ na zagrebačkoj Trešnjevci ni jedne jedine sekunde nisu proveli na robiji, pa zašto bi bilo drugačije s maloljetnim ubojicom dvanaestogodišnjakinja u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“ na beogradskom Vračaru?

K. je poremećeni narcis, kažu doktori zabrinuto. Pa, dobro, zašto je i to problem? Ovdje se poremećeni narcisi koji o sebi govore u trećem licu natječu za predsjednike i čak, od prilike do prilike, pobjeđuju na izborima.

Beogradske demonstracije da se zabrane nekakve slaboumne emisije, ako mene pitaš, nemaju nikakvog smisla. Nikoga neće učiniti ubojicom da je na televiziji gledao kako je nekakva opajdara s plastičnim sisama felacijom počastila gusto tetoviranog bilmeza koji pije konjske steroide, jednako kao što ni Grand Teft Auto ne odgaja kriminalce. *Reality* emisije možda su samo sitna metastaza jednog mnogo većeg i neusporedivo zloćudnijeg karcinoma koji se zove nacionalizam. Transparenti „Nož, žica, Srebrenica“ i nedavno prebojani mural Ratku Mladiću nedaleko vračarske škole mnogo su prije stavili pištolj u ruku K. K.

a.